

Διαδικτυακή βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή 1

Η διαδικτυακή βία ως μορφή σεξιστικής βίας 1

Τι είναι η διαδικτυακή βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών; 1

Προσδιορισμός των μορφών διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών 2

Διαθεσιμότητα δεδομένων και έρευνα 3

Μέτρα επιβολής του νόμου 4

Συμπεράσματα και συστάσεις 5

Σημειώσεις 6

Εισαγωγή

Η αυξανόμενη διάδοση του διαδικτύου, η ραγδαία εξάπλωση των κινητών υπηρεσιών πληροφόρησης και η ευρεία χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης σε συνδυασμό με την υφιστάμενη έξαρση της βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών⁽¹⁾ έχουν οδηγήσει στην εμφάνιση της διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών, η οποία αποτελεί πλέον εντεινόμενο παγκόσμιο πρόβλημα με πιθανές σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες⁽²⁾.

Σύμφωνα με έρευνες⁽³⁾, μία στις τρεις γυναίκες έχει βιώσει κάποιας μορφής βία στη διάρκεια της ζωής της και, παρά το σχετικά νέο και διογκούμενο φαινόμενο της σύνδεσης στο διαδίκτυο, εκτιμάται ότι μία στις δέκα γυναίκες έχει βιώσει κάποιας μορφής διαδικτυακή βία ήδη από την ηλικία των 15⁽⁴⁾. Η πρόσβαση στο διαδίκτυο γίνεται όλο και πιο αναγκαία για την οικονομική ευημερία⁽⁵⁾, ενώ αντιμετωπίζεται όλο και περισσότερο ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα⁽⁶⁾. Συνεπώς, είναι υψίστης σημασίας να διασφαλίσουμε ότι αυτός ο δημόσιος ψηφιακός χώρος είναι ασφαλής και χρήσιμος για όλους, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των κοριτσιών.

Για να κατανοήσουμε καλύτερα τη φύση και την έκταση της βίας που ασκείται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) διεξήγαγε πρόσφατα έρευνα τεκμηρίωσης προκειμένου να εντοπιστούν και να αναλυθούν οι υφιστάμενες έρευνες για τις διαφορετικές μορφές διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών, καθώς και για να αξιολογηθεί η διαθεσιμότητα ερευνητικών και διοικητικών δεδομένων σχετικά με αυτό το φαινόμενο. Τα ευρήματα αυτής της έρευνας και οι συστάσεις που προκύπτουν συνθέτουν τη βάση της παρούσας έκδοσης.

Η διαδικτυακή βία ως μορφή σεξιστικής βίας

Τι είναι η διαδικτυακή βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών;

Μέχρι σήμερα, η διαδικτυακή βία που ασκείται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών δεν είναι πλήρως κατανοητή ή νομικά κολάσιμη σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Επιπλέον, δεν έχει διεξαχθεί χωριστή μελέτη ανά φύλο σε επίπεδο ΕΕ για την έκταση και τις επιπτώσεις της διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών, και οι εθνικές έρευνες στα κράτη μέλη της ΕΕ είναι περιορισμένες. Ωστόσο, από διαθέσιμες έρευνες προκύπτει ότι οι γυναίκες αποτελούν συγκριτικά με τους άντρες πολύ συχνότερο στόχο συγκεκριμένων μορφών διαδικτυακής βίας. Για παράδειγμα, σε έρευνα που διενεργήθηκε μεταξύ 9 000 γερμανών χρηστών του διαδικτύου ηλικίας 10 έως 50 ετών, φαίνεται ότι οι γυναίκες διέτρεχαν πολύ μεγαλύτερο κίνδυνο από τους άντρες να πέσουν θύματα διαδικτυακής σεξουαλικής παρενόχλησης και διαδικτυακής καταδίωξης· μάλιστα, οι επιπτώσεις αυτών των μορφών βίας ήταν πιο τραυματικές για τα θύματα⁽⁷⁾.

Τη συγκεκριμένη διαπίστωση επιβεβαιώνει και μια έρευνα που διενεργήθηκε το 2014 από το κέντρο ερευνών και στατιστικής Pew Research Center στις Ηνωμένες Πολιτείες⁽⁸⁾, η οποία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, αν και οι άντρες διατρέχουν ελαφρώς μεγαλύτερο κίνδυνο να βιώσουν «ήπιες» μορφές διαδικτυακής παρενόχλησης (όπως, για παράδειγμα, υβριστικούς χαρακτηρισμούς και προσβολές), οι γυναίκες (και ιδιαίτερα οι νέες ηλικίας 18-24 ετών) βιώνουν πολύ συχνότερα σοβαρές μορφές διαδικτυακής παρενόχλησης, όπως διαδικτυακή καταδίωξη και διαδικτυακή σεξουαλική παρενόχληση.

Τα αποτελέσματα των συγκεκριμένων μελετών επιβεβαιώνονται από περαιτέρω έρευνα, αναδεικνύοντας έτσι την περιορισμένη αξία μιας προσέγγισης απέναντι στη διαδικτυακή βία που δεν λαμβάνει υπόψη της το φύλο. Πρόσφατα δεδομένα δείχνουν ότι οι μορφές βίας και τα αρνητικά επακόλουθά τους βιώνονται με διαφορετικό τρόπο από τις γυναίκες σε σχέση με τους άντρες⁽⁹⁾.

Επιπροσθέτως, οι ειδικοί έχουν ήδη επιστήσει την προσοχή στο γεγονός ότι η διαδικτυακή βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών τείνει να θεωρείται εντελώς διακριτό φαινόμενο από την «πραγματική» βία, τη στιγμή που θα έπρεπε να θεωρείται μάλλον προέκταση της βίας που ασκείται εκτός διαδικτύου. Για παράδειγμα, η διαδικτυακή καταδίωξη από σύντροφο ή πρώην σύντροφο έχει περίπου τα ίδια χαρακτηριστικά με την καταδίωξη που ασκείται εκτός διαδικτύου και, ως εκ τούτου, συνιστά άσκηση βίας από στενό σύντροφο⁽¹⁰⁾, η οποία απλώς υποστηρίζεται από την τεχνολογία⁽¹¹⁾. Τα στοιχεία πιστοποιούν την εν λόγω συνάφεια: μια έρευνα στο Ηνωμένο

Βασίλειο για τη διαδικτυακή καταδίωξη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι στα περισσότερα από τα μισά (54 %) περιστατικά είχε προηγηθεί παρόμοια εμπειρία στον πραγματικό κόσμο ⁽¹²⁾.

Επίσης, δεδομένα από τη μελέτη του 2014 του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) υποδηλώνουν ότι το 77 % των γυναικών που έχουν βιώσει διαδικτυακή παρενόχληση ⁽¹³⁾ έχουν επίσης βιώσει τουλάχιστον μια μορφή σεξουαλικής ή/και σωματικής βίας από στενό σύντροφο. Επίσης, 7 στις 10 γυναίκες (70 %) που έχουν βιώσει διαδικτυακή καταδίωξη ⁽¹⁴⁾ έχουν επίσης βιώσει τουλάχιστον μια μορφή σωματικής ή/και σεξουαλικής βίας από στενό σύντροφο ⁽¹⁵⁾.

Προσδιορισμός των μορφών διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών

Υπάρχουν διάφορες μορφές διαδικτυακής βίας που ασκούνται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών, μεταξύ άλλων, η διαδικτυακή καταδίωξη, η μη συναινετική πορνογραφία (ή «εκδικητική πορνογραφία»), η δυσφήμιση και η παρενόχληση λόγω φύλου, το κοινωνικό στίγμα που αποδίδεται σε γυναίκες λόγω της σεξουαλικότητάς τους, η ανεπιθύμητη πορνογραφία, ο σεξουαλικός εκβιασμός, οι απειλές για βιασμό και κατά της ζωής, η διαρροή προσωπικών πληροφοριών και δεδομένων και η ηλεκτρονικά υποστηριζόμενη εμπορία ανθρώπων ⁽¹⁶⁾.

Στην παρούσα έκδοση, το EIGE επικεντρώνεται σε εκείνες τις μορφές διαδικτυακής βίας που ασκούνται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών και συνδέονται άρρηκτα με την άσκηση βίας από στενό σύντροφο· ο λόγος είναι όσα γνωρίζουμε ήδη για τον σοβαρό αντίκτυπο που έχει η άσκηση βίας από στενό σύντροφο στα θύματα. Οι μορφές αυτές αφορούν τη διαδικτυακή καταδίωξη, τη διαδικτυακή παρενόχληση και τη μη συναινετική πορνογραφία.

Όπως η βία από στενό σύντροφο που ασκείται εκτός διαδικτύου, έτσι και η διαδικτυακή βία σε βάρος γυναικών μπορεί να εκδηλωθεί με διαφορετικές μορφές βίας, οι οποίες περιλαμβάνουν τη σεξουαλική, τη σωματική και, όπως καταμαρτυρούν οι αυξανόμενες τάσεις, την οικονομική βία, από την οποία διακουβέεται η υφιστάμενη ή η μελλοντική θέση απασχόλησης του θύματος λόγω των πληροφοριών που δημοσιεύονται διαδικτυακά. Δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί το ενδεχόμενο η βία εντός διαδικτύου να καταλήξει σε σωματική βία. Ωστόσο, πρέπει να διενεργηθούν περαιτέρω έρευνες για την εμπειρία των θυμάτων διαδικτυακής βίας που ασκείται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών, ούτως ώστε να γίνει καλύτερα αντιληπτός ο αντίκτυπός της.

Δεν υπάρχουν κοινοί ορισμοί για τις συγκεκριμένες μορφές διαδικτυακής βίας που ασκούνται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών σε επίπεδο ΕΕ και για τον λόγο αυτό οι παρακάτω επεξηγήσεις βασίζονται σε επισκόπηση της βιβλιογραφίας.

Διαδικτυακή καταδίωξη

Η διαδικτυακή καταδίωξη είναι η καταδίωξη μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, γραπτών (ή διαδικτυακών) μηνυμάτων ή η καταδίωξη μέσω του διαδικτύου. Η καταδίωξη περιλαμβάνει επαναλαμβανόμενα περιστατικά, τα οποία μεμονωμένα θα μπορούσαν να είναι ενδεχομένως ακίνδυνες πράξεις αλλά συνολικά θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την αίσθηση ασφάλειας του θύματος και να προκαλέσουν αγωνία, φόβο ή αναστάτωση.

Οι πράξεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, γραπτών μηνυμάτων (SMS) ή στιγμιαίων μηνυμάτων που είναι προσβλητικά ή απειλητικά.
- Ανάρτηση προσβλητικών σχολίων σχετικά με το θύμα στο διαδίκτυο.
- Δημοσίευση προσωπικών φωτογραφιών ή βίντεο του θύματος στο διαδίκτυο ή μέσω κινητού τηλεφώνου.

Οι εν λόγω πράξεις πρέπει να διαπράττονται επανειλημμένα και από το ίδιο άτομο για να θεωρηθούν διαδικτυακή καταδίωξη.

Διαδικτυακή παρενόχληση

Η διαδικτυακή παρενόχληση μπορεί να εκδηλωθεί με διάφορους τρόπους. Στο πλαίσιο της παρούσας έκδοσης, ενδέχεται να περιλαμβάνει:

- Ανεπιθύμητα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με σεξουαλικό περιεχόμενο, γραπτά (ή διαδικτυακά) μηνύματα.
- Ανάρμοστες ή προσβλητικές προτάσεις σε ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης ή σε διαδικτυακά δωμάτια συζήτησης.
- Απειλές για σωματική ή/και σεξουαλική βία μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, γραπτών (ή διαδικτυακών) μηνυμάτων.
- Λεκτικό μίσος που εκφράζεται με γλώσσα που δυσφημεί, προσβάλλει, απειλεί ή στοχοποιεί ένα άτομο με κριτήριο την ταυτότητά του (φύλο) και άλλα γνωρίσματα (όπως ο σεξουαλικός προσανατολισμός ή η αναπηρία).

Μη συναινετική πορνογραφία

Επίσης γνωστή ως διαδικτυακή εκμετάλλευση ή «εκδικητική πορνογραφία», η μη συναινετική πορνογραφία περιλαμβάνει τη διαδικτυακή διανομή φωτογραφιών ή βίντεο σεξουαλικού περιεχομένου χωρίς τη συναίνεση του ατόμου που πρωταγωνιστεί σε αυτά. Ο δράστης είναι συχνά πρώην σύντροφος, ο οποίος απέκτησε εικόνες ή βίντεο κατά τη διάρκεια προηγούμενης σχέσης και στοχεύει στον δημόσιο εξευτελισμό του θύματος για να εκδικηθεί για το τέλος της σχέσης. Παρ' όλα αυτά, οι δράστες δεν είναι κατ' ανάγκη σύντροφοι ή πρώην σύντροφοι και το κίνητρο δεν είναι πάντα η εκδίκηση. Οι εικόνες μπορεί επίσης να υποκλαπούν από τον υπολογιστή, τους λογαριασμούς μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή το τηλέφωνο του θύματος και μπορεί να χρησιμοποιηθούν με σκοπό την πρόκληση πραγματικής βλάβης στην πραγματική ζωή του στόχου (όπως η απόλυση του θύματος από την εργασία του).

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει γνωστά μέσω του Τύπου πολλά περιστατικά γυναικών που έπεσαν θύματα μη συναινετικής πορνογραφίας σε κράτη μέλη της ΕΕ και στις Ηνωμένες Πολιτείες και αρκετές από αυτές τις γυναίκες στη συνέχεια αυτοκτόνησαν ⁽¹⁷⁾. Σύμφωνα με έρευνα, έως και το 90 % των θυμάτων εκδικητικής πορνογραφίας είναι γυναίκες ⁽¹⁸⁾ και ο αριθμός των περιστατικών αυξάνεται ⁽¹⁹⁾. Επίσης, ο αριθμός των ιστότοπων που συνδέονται με εκδικητική πορνογραφία αυξάνεται συνεχώς. Στους ιστότοπους αυτούς οι χρήστες μπορούν να αναρτήσουν εικόνες που συνοδεύονται από προσωπικές πληροφορίες όπως είναι η διεύθυνση του θύματος, ο εργοδότης του και σύνδεσμοι που παραπέμπουν στα διαδικτυακά προφίλ του ⁽²⁰⁾.

Μια ακόμα σχετική τάση με εξίσου καταστροφικές συνέπειες για τα θύματα είναι η ζωντανή αναμετάδοση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης και βιασμού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Μέσα στο 2017 έχουν ήδη καταγραφεί δύο προβεβλημένα περιστατικά: ένα στη Σουηδία και ένα στις Ηνωμένες Πολιτείες, κατά τα οποία πραγματοποιήθηκε ζωντανή διαδικτυακή αναμετάδοση του βιασμού των θυμάτων μέσω της λειτουργίας «Facebook live» ⁽²¹⁾.

Διαθεσιμότητα δεδομένων και έρευνα

Τα δεδομένα για τη διαδικτυακή βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών στην ΕΕ είναι ελάχιστα και, συνεπώς, λίγα είναι γνωστά σχετικά με το πραγματικό ποσοστό των θυμάτων διαδικτυακής βίας που ασκείται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών και σχετικά με την έκταση των επιζήμιων επιπτώσεών της. Οι εγκυρότερες διαθέσιμες πληροφορίες προέρχονται από την ευρωπαϊκή μελέτη για τη βία κατά των γυναικών (2014) του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), η οποία περιλάμβανε ερωτήματα σχετικά με τη διαδικτυακή καταδίωξη ⁽²²⁾ και τη διαδικτυακή παρενόχληση ⁽²³⁾. Ωστόσο, επειδή η εν λόγω μελέτη ήταν η πρώτη στην οποία συγκεντρώθηκαν δεδομένα για τις συγκεκριμένες μορφές βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών στην επικράτεια της ΕΕ, δεν υπάρχουν τα απαραίτητα μέσα για την παρακολούθηση της διαχρονικής εξέλιξης του φαινομένου και των τάσεων όσον αφορά τον αριθμό των θυμάτων.

Εκτός από μία μελέτη (του 2008 στη Δανία), δεν κατέστη δυνατόν να εντοπιστούν αντιπροσωπευτικές εθνικές μελέτες σε επίπεδο κρατών μελών σχετικά με την έκταση της διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών ⁽²⁴⁾.

Δεδομένου ότι στα περισσότερα κράτη μέλη, οι διάφορες μορφές διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών δεν διώκονται ποινικά, τα δεδομένα από τις αστυνομικές και τις δικαστικές αρχές που αφορούν το φαινόμενο είναι πενιχρά. Στα κράτη μέλη στα οποία οι διάφορες μορφές διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών διώκονται ποινικά, τα δεδομένα που έχουν συλλεγεί δεν αναλύονται με βάση το φύλο του θύματος και του δράστη ούτε με βάση τη μεταξύ τους σχέση, γεγονός που περιορίζει τη χρησιμότητα των δεδομένων ⁽²⁵⁾. Εξαιτίας αυτής της έλλειψης δεδομένων, είναι δύσκολο να αναλυθεί η έμφυλη βία και να συγκριθεί η βία που ασκείται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών στο διαδίκτυο με τη βία που ασκείται εκτός διαδικτύου.

Εκτός από την ανάδειξη των προαναφερθέντων κενών, η έρευνα πρέπει να εντατικοποιηθεί στους παρακάτω τομείς:

1. Χρήση διαδικτυακών διαφημίσεων ή αναρτήσεων που μπορούν να παρασύρουν τις γυναίκες σε εν δυνάμει επικίνδυνες καταστάσεις («στρατολόγηση»).
2. Αξιολόγηση της σοβαρότητας των αρνητικών εμπειριών που βιώνουν τα θύματα διαφόρων μορφών διαδικτυακής βίας οι οποίες ασκούνται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών και του αντικτύπου που έχουν στις ζωές τους.

3. Ορθές πρακτικές για την αντιμετώπιση του φαινομένου της διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών από την πλευρά των αστυνομικών και δικαστικών αρχών, λαμβάνοντας υπόψη την οπτική γωνία του θύματος.
4. Προσδιορισμός και ανάλυση των παραγόντων κινδύνου και των διαδικασιών αξιολόγησης κινδύνου ώστε να αποτρέπονται οι βλαπτικές συνέπειες και η εκ νέου θυματοποίηση.

Μέτρα επιβολής του νόμου

Αρκετά κράτη μέλη θέσπισαν πρόσφατα νομοθεσία που στοχεύει στην αντιμετώπιση των μορφών διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών. Για παράδειγμα, έχουν θεσπιστεί διατάξεις για την ποινικοποίηση της εκδικητικής πορνογραφίας στη Γερμανία, στη Γαλλία, στη Μάλτα και στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται αυτή τη στιγμή η διαμόρφωση σχετικών πολιτικών στην Ιρλανδία και στη Σλοβενία. Αν και αυτό είναι ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, οι μελέτες αποκαλύπτουν την αποτυχία των μέχρι σήμερα υφιστάμενων νομικών και πολιτικών προσεγγίσεων όσον αφορά την κατάλληλη καταγραφή των κοινωνικών και ψυχολογικών βλαπτικών επιπτώσεων της χρήσης φωτογραφιών σεξουαλικού περιεχομένου με σκοπό την παρενόχληση, τον καταναγκασμό ή τον εκβιασμό γυναικών ⁽²⁶⁾.

Επιπροσθέτως, οι έρευνες υπογραμμίζουν το γεγονός ότι οι γυναίκες που πέφτουν θύματα διαδικτυακής βίας δεν αντιμετωπίζονται όπως θα άρμοζε από τις δικαστικές αρχές. Για παράδειγμα, από τα 1 160 περιστατικά εκδικητικής πορνογραφίας που καταγγέλλθηκαν τους έξι πρώτους μήνες μετά την ποινικοποίησή της στο Ηνωμένο Βασίλειο, σε ποσοστό 61 % των περιστατικών δεν ασκήθηκε περαιτέρω δίωξη κατά του φερόμενου ως δράστη ⁽²⁷⁾.

Το 2013 η Συμμαχία για τον Τερματισμό της Βίας Σε Βάρος των Γυναικών [End Violence Against Women Coalition (EVAW)], στο πλαίσιο μιας συζήτησης στρογγυλής τραπέζης για την επιβολή του νόμου και τη δίωξη της διαδικτυακής βίας και της παρενόχλησης, συγκέντρωσε περιστατικά, διατυπώνοντας τους προβληματισμούς της επειδή η προσέγγιση που ακολούθησαν οι δικαστικές αρχές απέναντι στη διαδικτυακή βία και παρενόχληση ήταν λιγότερο αποτελεσματική σε σύγκριση με την προσέγγιση που ακολούθησαν για τη βία που ασκούσαν εκτός διαδικτύου. Αρκετές συμμετέχουσες είχαν έρθει προσωπικά αντιμέτωπες με «παντελώς ανεπαρκή αντιμετώπιση εκ μέρους της αστυνομίας» κατά την καταγγελία εγκλήματος που διαπράχθηκε διαδικτυακά ⁽²⁸⁾.

Οι μελέτες δικαιώνουν αυτούς τους προβληματισμούς, αποκαλύπτοντας την απογοήτευση των γυναικών από τη στάση των αστυνομικών αρχών, οι οποίες τείνουν να αντιμετωπίζουν κάθε διαδικτυακή επικοινωνία ως μεμονωμένη και δεν λαμβάνουν υπόψη τις σωρευτικές επιπτώσεις της κακοποίησης ⁽²⁹⁾. Το γεγονός αυτό αντανακλά ευρύτερους προβληματισμούς σχετικά με τη γενικότερη αντιμετώπιση της βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών εκ μέρους του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης (και ειδικότερα σε ό,τι αφορά την άσκηση βίας από στενό σύντροφο). Επιπλέον, εξακολουθούν να παρατηρούνται συμπεριφορές απόδοσης ευθυνών στο θύμα, ειδικότερα σε περιστατικά εκδικητικής πορνογραφίας, που αναδεικνύουν την έλλειψη κατανόησης και ευαισθητοποίησης. Την κατάσταση επιδεινώνει ακόμα περισσότερο το γεγονός ότι (σύμφωνα με μελέτη του 2014 στις Ηνωμένες Πολιτείες) περισσότερα από τα μισά θύματα καταδίωξης και διαδικτυακής καταδίωξης δεν συνειδητοποιούν ότι έχουν πέσει θύματα εγκληματικής ενέργειας ⁽³⁰⁾.

Η ανεπαρκής ανταπόκριση του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης μπορεί να αποδοθεί μεταξύ άλλων στην εσφαλμένη διάκριση μεταξύ

της βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών που ασκείται στο διαδίκτυο και της βίας που ασκείται εκτός διαδικτύου, καθώς εξαιτίας αυτής της διάκρισης οι αστυνομικές αρχές υποβαθμίζουν και υποτιμούν τις αρνητικές επιπτώσεις της διαδικτυακής βίας σε βάρος των γυναικών, χαρακτηρίζοντας τις εμπειρίες των θυμάτων ως «μεμονωμένα περιστατικά» και όχι ως γενικευμένο φαινόμενο που τείνει να εδραιωθεί με την πάροδο του χρόνου.

Τα εν λόγω ευρήματα αποκαλύπτουν την ανάγκη σχεδιασμού αποτελεσματικών πολιτικών παρεμβάσεων τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, στις οποίες περιλαμβάνονται ενδεικτικά: εκπαίδευση του προσωπικού των αστυνομικών και δικαστικών αρχών για τη διαδικτυακή βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών και εκστρατείες που ευαισθητοποιούν την κοινή γνώμη.

Ορθές πρακτικές

Νομοθεσία

Στο Ηνωμένο Βασίλειο από τον Απρίλιο του 2015 η κοινοποίηση προσωπικών φωτογραφιών ή βίντεο με σεξουαλικό περιεχόμενο η οποία πραγματοποιείται χωρίς τη συναίνεση του εικονιζόμενου και έχει ως σκοπό την αναστάτωση των ατόμων που στοχοποιούνται ⁽³¹⁾ αποτελεί ποινικό αδίκημα που επισύρει ποινή φυλάκισης έως δύο ετών. Τον Σεπτέμβριο του 2016 ανακοινώθηκε ότι από τη στιγμή που τέθηκε σε ισχύ ο νόμος ασκήθηκε δίωξη σε περισσότερα από 200 άτομα ⁽³²⁾.

Στο μεταξύ, το 2016 η Γαλλία θέσπισε τον νόμο περί ψηφιακής δημοκρατίας, ο οποίος προβλέπει αυστηρότερες κυρώσεις σε βάρος των ατόμων που κρίνονται ένοχοι για εκδικητική πορνογραφία. Βάσει της νέας νομοθεσίας, οι δράστες έρχονται αντιμέτωποι με ποινή φυλάκισης δύο ετών ή με πρόστιμο ύψους 60 000 ευρώ ⁽³³⁾.

Παρόμοιες διατάξεις θεσπίστηκαν από ένα γερμανικό δικαστήριο, το οποίο το 2014 χαρακτήρισε παράνομη την αποθήκευση φωτογραφιών σεξουαλικού περιεχομένου πρώην συντρόφου εφόσον η (ο) σύντροφος ζητήσει τη διαγραφή τους ⁽³⁴⁾.

Έρευνα και παρεμβάσεις

Το 2009 το Ηνωμένο Βασίλειο εγκαινίασε το Εθνικό Κέντρο Ερευνών Διαδικτυακής Καταδίωξης [National Centre for Cyber-stalking Research (NCCR)] ⁽³⁵⁾, το οποίο έχει στόχο τη διερεύνηση και την ανάλυση της έκτασης των κινήτρων, των επιπτώσεων και της αξιολόγησης κινδύνου της διαδικτυακής βίας που ασκείται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών. Το 2011 το κέντρο εξέδωσε τα αποτελέσματα μιας έρευνας σχετικά με την έκταση, τη φύση και τις επιπτώσεις της διαδικτυακής καταδίωξης ⁽³⁶⁾, ενώ επί του παρόντος διεξάγει μελέτη στην οποία εξετάζονται οι επιπτώσεις και η έκταση της εκδικητικής πορνογραφίας. Το 2015 δημιουργήθηκε γραμμή βοήθειας για τα θύματα εκδικητικής πορνογραφίας, η οποία έλαβε περίπου 2 000 κλήσεις κατά τους πρώτους έξι μήνες της λειτουργίας της ⁽³⁷⁾.

Τον Ιούλιο του 2017 η Σλοβενία αναμενόταν να δρομολογήσει το έργο «CYBERVAW», το οποίο στοχεύει στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και σε εκπαιδευτικές δράσεις που θα εκπέμψουν σαφές μήνυμα μηδενικής ανοχής στη βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών, με επίκεντρο κυρίως την πρόληψη της διαδικτυακής έμφυλης βίας και της παρενόχλησης ως μορφής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών ⁽³⁸⁾.

Συμπεράσματα και συστάσεις

Συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε ότι, λόγω της μέχρι σήμερα έλλειψης ερευνητικών δεδομένων και στοιχείων σε επίπεδο ΕΕ, δεν είμαστε σε θέση να προσδιορίσουμε την έκταση ή τις επιπτώσεις της διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών στην ΕΕ. Ωστόσο, βάσιμα στοιχεία καταδεικνύουν ότι πρόκειται για διογκούμενο φαινόμενο που επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες και τα κορίτσια, με σοβαρές επιπτώσεις στην «πραγματική» ζωή των θυμάτων. Για να προσδιορίσουμε καλύτερα την έκταση, τους παράγοντες κινδύνου και την αποτελεσματική πολιτική αντιμετώπιση της διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών, πρέπει να δώσουμε προτεραιότητα στον σχεδιασμό εργαλείων μέτρησης και ποσοτικού προσδιορισμού αυτού του είδους των πράξεων.

Οι παρακάτω συστάσεις είναι σύμφωνες με το διεθνές νομικό πλαίσιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, και βασίζονται σε επισκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας και των διαθέσιμων στοιχείων. Στόχος των συστάσεων είναι η υποστήριξη των κρατών μελών της ΕΕ στη βελτίωση της θεσμικής αντιμετώπισης της διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών, ούτως ώστε να προστατεύονται οι γυναίκες τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου.

1. Η πολιτική αντιμετώπιση πρέπει να διαμορφωθεί με τέτοιο τρόπο ώστε η διαδικτυακή βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών να αναγνωρίζεται ως μορφή βίας κατά των γυναικών. Οι στρατηγικές για την αντιμετώπιση της διαδικτυακής βίας που ασκείται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν τις φωνές των γυναικών που είναι θύματα αυτού του φαινομένου.
2. Στο άμεσο μέλλον, οι ορισμοί για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο στον ιστότοπο για τη Μετανάστευση και τις Εσωτερικές Υποθέσεις θα πρέπει να ενημερωθούν ούτως ώστε να συμπεριλάβουν μορφές διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών ή, τουλάχιστον, θα πρέπει να συμπεριλάβουν τον μισογυνισμό στο τρίτο μέρος του ορισμού αυτού του είδους βίας ⁽³⁹⁾.
3. Η ΕΕ θα πρέπει να προσπαθήσει να καταλήξει σε συμφωνία για τους ορισμούς των μορφών διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών και πρέπει να ενσωματώσει τους εν λόγω ορισμούς στην νομοθεσία της ΕΕ, για να διασφαλίσει το γεγονός ότι τα θύματα της διαδικτυακής βίας που ασκείται σε βάρος γυναικών και κοριτσιών στα κράτη μέλη έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη και σε εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης.

4. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα τόσο στη βελτίωση της ανάλυσης των δεδομένων κατά φύλο σε επίπεδο ΕΕ για την έκταση και τις επιπτώσεις της διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών όσο και στην κατάρτιση δεικτών για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων.
5. Οποιαδήποτε προσέγγιση αντιμετώπισης του φαινομένου δεν πρέπει να στερήσει από τις γυναίκες και τα κορίτσια το δικαίωμα συμμετοχής σε έναν ευρύτερο δημόσιο χώρο, δικαίωμα που τους παρέχει η σύνδεση στο διαδίκτυο. Η επικείμενη μελέτη σε επίπεδο ΕΕ για την έμφυλη βία θα πρέπει να περιλαμβάνει το ερώτημα αν οι γυναίκες έχουν αποφύγει διαδικτυακούς χώρους επειδή φοβούνται ότι θα αντιμετωπίσουν το φαινόμενο της διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών.
6. Πρέπει να διενεργηθούν ποσοτικές και ποιοτικές έρευνες στις οποίες θα εξετάζεται η ανταπόκριση του συστήματος από την οπτική των θυμάτων.
7. Θα πρέπει να διοργανωθούν σεμινάρια για τη διαδικτυακή βία σε βάρος γυναικών και κοριτσιών με έμφαση στη διάσταση του φύλου στο πλαίσιο της εκπαίδευσης των αστυνομικών αρχών για την αντιμετώπιση του ηλεκτρονικού εγκλήματος.
8. Υπάρχει ανάγκη για εκστρατείες ευαισθητοποίησης που θα ενημερώνουν τις γυναίκες και τα κορίτσια για τη διαδικτυακή έμφυλη βία, τα έννομα δικαιώματά τους και τις διαθέσιμες υπηρεσίες υποστήριξης.
9. Πρέπει να εκπονηθούν προληπτικά μέτρα που θα καλύπτουν τον τομέα των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας και θα περιλαμβάνουν την έγκριση αυτορρυθμιστικών προτύπων ώστε να αποφεύγονται τα στερεότυπα που συνδέονται με το φύλο και η διάδοση υποτιμητικών εικόνων για τις γυναίκες ή εικόνων που συσχετίζουν το σεξ με τη βία.
10. Σημασία έχει τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ που αγωνίζονται κατά του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο να καταφέρουν να αντιμετωπίσουν τα εγκλήματα με έμφυλη διάσταση στον κυβερνοχώρο, κυρίως τον διαδικτυακό δολοφονικό ή τη «στρατολόγηση» γυναικών και κοριτσιών σε επικίνδυνες καταστάσεις όπως η εμπορία ανθρώπων.

Σημειώσεις

- (¹) Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης, ως «βία σε βάρος των γυναικών» νοείται η «παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μια μορφή διάκρισης κατά των γυναικών και νοούνται όλες οι πράξεις βίας με βάση το φύλο οι οποίες έχουν ή μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα την πρόκληση σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βλάβης ή οδύνης στις γυναίκες, περιλαμβανομένων των απειλών για τέτοιες πράξεις, του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό βίο» (<https://rm.coe.int/168008482e>)
- (²) Επιτροπή Ευρωζωνικότητας των Ηνωμένων Εθνών για την Ψηφιακή Ανάπτυξη (2015). *Cyber Violence Against Women and Girls: A WorldWide Wake-Up Call*. Διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2015/cyber_violence_gender%20report.pdf?vs=4259
- (³) Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Τμήμα Αναπαραγωγικής Υγείας και Έρευνας, Σχολή Υγιεινής και Τροπικής Ιατρικής του Λονδίνου, Συμβούλιο Ιατρικής Έρευνας της Νότιας Αφρικής (2013). *Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence*, σ. 2. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/9789241564625/en/>
- (⁴) Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014). *Βία κατά των γυναικών: Πανευρωπαϊκή έρευνα — Κύρια αποτελέσματα*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σ. 104. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>
- (⁵) Ο στόχος 9.Γ των Στόχων Αειφόρου Ανάπτυξης έχει ως σκοπό την παροχή καθολικής και προσιτής πρόσβασης στο διαδίκτυο, αναγνωρίζοντας τις αναπτυξιακές τους δυνατότητες (βλέπε: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg9> και <https://www.one.org/us/2015/09/26/the-connectivity-declaration-demanding-internet-access-for-all-and-implementation-of-the-global-goals/>)
- (⁶) Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών (2016). Μη δεσμευτικό ψήφισμα. Άρθρο 32: Η προώθηση, προστασία και άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο διαδίκτυο. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.article19.org/data/files/Internet_Statement_Adopted.pdf
- (⁷) Staude-Müller, F., Hansen, B., Voss, M. (2012) «How stressful is online victimization? Effects of victim's personality and properties of the incident». *European Journal of Developmental Psychology*, 9(2). Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/17405629.2011.643170>
- (⁸) Κέντρο ερευνών και στατιστικής Pew Research Center (2014). «Online Harassment». Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.pewinternet.org/2014/10/22/online-harassment/>

- (⁹) Maple, C., Shart, E., Brown, A. (2011). *Cyber stalking in the United Kingdom: An Analysis of the ECHO Pilot Survey*. Πανεπιστήμιο του Bedfordshire. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.beds.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0003/83109/ECHO_Pilot_Final.pdf
- (¹⁰) Ο όρος «άσκηση βίας από στενό σύντροφο» ορίζεται ως εξής: Μια επαναλαμβανόμενη προσβλητική και εξαναγκαστική συμπεριφορά που περιλαμβάνει πράξεις με σωματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις, πράξεις σεξουαλικού περιεχομένου, καθώς επίσης και οικονομικό εξαναγκασμό, τις οποίες μπορεί να υιοθετήσουν ενήλικες ή έφηβοι σε βάρος των συντρόφων τους χωρίς τη συναίνεση αυτών. Λόγω των αισθημάτων ντροπής, φόβου και αδυναμίας που προκαλούνται στα θύματα, ο αριθμός των καταγγελιών και, κατά συνέπεια, των καταδικών είναι σχετικά μικρός. Τα περισσότερα περιστατικά άσκησης βίας από στενό σύντροφο αφορούν άντρες που ασκούν βία σε βάρος των γυναικών συντρόφων τους (<http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus/terms/1265>).
- (¹¹) Burney, E. (2009). *Making People Behave: Anti-Social Behaviour, Politics and Policy*. Routledge.
Και: Chakraborti, N. και Garland, J. (2009). *Hate Crime: Impact, Causes and Responses*. 2nd Ed. London: Sage Publications Ltd.
- (¹²) Σύμφωνα με πολλές έρευνες, μεταξύ άλλων και η έρευνα των Pathé και Mullen (1997), οι γυναίκες βιώνουν τη διαδικτυακή καταδίωξη με πιο τραυματικό τρόπο από ό,τι οι άντρες [Pathé, M. και Mullen, P.E. (1997). «The impact of stalkers on their victims». [Σύνοψη]. *British Journal of Psychiatry Jan 1997*, 170(1) 12-17. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9068768#>].
- (¹³) 11 % των γυναικών έχουν λάβει ανεπιθύμητα, προσβλητικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σεξουαλικού περιεχομένου ή γραπτά μηνύματα ή έχουν πέσει θύματα ανάρμοστων και προσβλητικών προτάσεων σε ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης [FRA (2014). *Violence against women: an EU-wide survey*. Main results report — Βία κατά των γυναικών: Πανευρωπαϊκή έρευνα. Έκθεση κύριων αποτελεσμάτων, 29, 95. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>].
- (¹⁴) 5 % των γυναικών στην ΕΕ έχουν βιώσει μία ή περισσότερες μορφές διαδικτυακής καταδίωξης από την ηλικία των 15 (FRA, 2014: 87). Η διαδικτυακή καταδίωξη στην περίπτωση αυτή περιλάμβανε καταδίωξη μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μέσω γραπτών μηνυμάτων ή καταδίωξη μέσω του διαδικτύου.
- (¹⁵) Η στατιστική ανάλυση εκπονήθηκε από το EIGE. 1 044 γυναίκες έχουν πέσει θύματα μίας ή περισσότερων από τις τρεις μορφές διαδικτυακής καταδίωξης και 727 από αυτές τις γυναίκες έχουν βιώσει τουλάχιστον μία ή περισσότερες μορφές σωματικής ή/και σεξουαλικής βίας από στενό σύντροφο. Όσον αφορά τη διαδικτυακή παρενόχληση, από τις 677 γυναίκες που ανέφεραν ότι υπέστησαν τουλάχιστον μία ή περισσότερες από τις τρεις μορφές που αναγνωρίζονται ως διαδικτυακή παρενόχληση, οι 518 (77 %) έχουν επίσης βιώσει τουλάχιστον μία μορφή σωματικής ή/και σεξουαλικής βίας από στενό σύντροφο.
- (¹⁶) Δεν υπάρχουν κοινοί ορισμοί σε επίπεδο ΕΕ. Επεξήγηση της εκάστοτε μορφής διαδικτυακής βίας σε βάρος γυναικών και κοριτσιών θα βρείτε εδώ: <http://wmcspeechproject.com/online-abuse-101/>
- (¹⁷) Για παράδειγμα:
- Η Ιταλίδα Tiziana Cantone αυτοκτόνησε το 2016 καθώς έπεσε θύμα εκδικητικής πορνογραφίας: προηγουμένως, είχε απολυθεί από την εργασία της: <http://www.bbc.com/news/world-europe-37377286>
  - Η 15χρονη Amanda Todd από τον Καναδά αυτοκτόνησε το 2012, αφού ένας άντρας κυκλοφόρησε φωτογραφίες της στο διαδίκτυο χωρίς τη συναίνεσή της: <http://www.bbc.co.uk/newsbeat/article/19960162/amanda-todd-memorial-for-teenage-cyberbullying-victim>
  - Η 17χρονη Julia Rebecca από το Piaui της Βραζιλίας αυτοκτόνησε το 2013, καθώς στο διαδίκτυο αναρτήθηκαν φωτογραφίες σεξουαλικού περιεχομένου με την ίδια και τον σύντροφό της χωρίς τη συναίνεσή της: <https://www.bustle.com/articles/9485-revenge-porn-legislation-called-for-in-brazil-following-17-year-olds-suicide>
- (¹⁸) Σύμφωνα με μελέτη του 2015 της Πρωτοβουλίας για τα Πολιτικά Δικαιώματα στον Κυβερνοχώρο (Cyber Civil Rights Initiative): <https://www.cybercivilrights.org/wp-content/uploads/2014/12/RPStatistics.pdf> (Σημείωση: για την έρευνα αυτή χρησιμοποιήθηκε δείγμα 1 606 ερωτηθέντων.)
- (¹⁹) Βλέπε: <https://www.theguardian.com/technology/2015/jul/15/revenge-porn-cases-increase-police-figures-reveal>
- (²⁰) Όταν κλείνει ένας τομέας στο διαδίκτυο, πολύ συχνά εντοπίζονται μιμητές του. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα διαδικτυακής εκδικητικής πορνογραφίας είναι το «Is Anyone Up.com», το οποίο έφτασε να δέχεται 350 000 επισκέπτες ημερησίως, εμπνέοντας μάλιστα μια σειρά από ιστότοπους με παρόμοια ονόματα πριν από τη διακοπή λειτουργίας του το 2012: <https://www.theguardian.com/culture/us-news-blog/2012/dec/06/hunter-moore-isanyoneup-revenge-porn-website>
- (²¹) <http://www.bbc.com/news/world-europe-38717186> και <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/chicago-teenager-gang-rape-facebook-live-video-dozens-watched-a7642866.html>
- (²²) Διαδικτυακή καταδίωξη: καταδίωξη μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, γραπτών μηνυμάτων ή μέσω διαδικτύου —θύματά της πέφτουν συνήθως γυναίκες νεαρής ηλικίας. Το 4 % όλων των γυναικών ηλικίας 18 έως 29 ετών, δηλαδή 1,5 εκατομμύριο γυναίκες στην ΕΕ των 28, υπέστησαν διαδικτυακή καταδίωξη 12 μήνες πριν από τη συνέντευξη, έναντι ποσοστού 0,3 % των γυναικών ηλικίας 60 ετών και άνω. [FRA (2014). *Violence against women: an EU-wide survey*. Main results report — Βία κατά των γυναικών: Πανευρωπαϊκή έρευνα. Έκθεση κύριων αποτελεσμάτων. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>].

- (²³) Σεξουαλική παρενόχληση: μη λεκτικές μορφές συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής παρενόχλησης: 11 % των γυναικών έχουν λάβει ανεπιθύμητα και προσβλητικά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σεξουαλικού περιεχομένου ή γραπτά μηνύματα ή έχουν πέσει θύματα ανάρμοστων και προσβλητικών προτάσεων σε ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης (περιστατικά καταγράφονται από την ηλικία των 15 ετών). [FRA (2014). *Violence against women: an EU-wide survey*. Main results report — Βία κατά των γυναικών: Πανευρωπαϊκή έρευνα. Έκθεση κύριων αποτελεσμάτων). Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-widesurvey-main-results-report>].
- (²⁴) K. Helweg-Larsen, N. Schütt, και H.B. Larsen (2012). «Predictors and protective factors for adolescent Internet victimization: results from a 2008 nationwide Danish youth survey». *Acta Paediatrica*, 101(5), 533-539.
- (²⁵) Για παράδειγμα, η Αγγλία και η Ουαλία, που ποινικοποίησαν την εκδικητική πορνογραφία το 2014. Το BBC ανέλυσε τα αιτήματα πληροφόρησης που υπέβαλαν στο πλαίσιο του νόμου της ελευθερίας της πληροφόρησης 31 αστυνομικές δυνάμεις στην Αγγλία και την Ουαλία από τον Απρίλιο μέχρι τον Δεκέμβριο του 2015, αν και το φύλο του θύματος και η σχέση που διατηρούσε με τον δράστη δεν καταγράφηκε στην πλειονότητα των περιστατικών, περιορίζοντας έτσι τη χρησιμότητα των δεδομένων: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1T6bqWcss4JKu7L9LV11Vly-z8FeYPUP42ZW-SNe3Gmw/edit?usp=sharing>
- (²⁶) Henry, N. και Powell, A. (2015). «Beyond the 'sext': Technology-facilitated sexual violence and harassment against adult women». *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 48(1), 105.
- (²⁷) <http://www.bbc.com/news/uk-37278264>
- (²⁸) EAW (2013). *New Technology: Same Old Problems. Report of a roundtable on social media and violence against women and girls*. Διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.endviolenceagainstwomen.org.uk/wp-content/uploads/Report_New_Technology_Same_Old_Problems.pdf, σ. 5.
- (²⁹) Βλέπε σημείωση 11.
- (³⁰) Nobles, M.R., Reyns, B.W., Fox, K.A. και Fisher, B.S. (2014). «Protection against pursuit: A conceptual and empirical comparison of cyberstalking and stalking victimization among a national sample». *Justice Quarterly*, 31(6), 53-65.
- (³¹) Κατευθυντήριες γραμμές της Γενικής Εισαγγελίας για την ποινική δίωξη του αδικήματος της δημοσιοποίησης προσωπικών φωτογραφιών και βίντεο με σεξουαλικό περιεχόμενο. Διατίθεται στη διεύθυνση: [http://www.cps.gov.uk/legal/p to r/](http://www.cps.gov.uk/legal/p%20to%20r/)
- (³²) Crown Prosecution Service (2016) *Violence against women and girls: Crime report 2015-16*, σελ. 11. Διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.cps.gov.uk/publications/docs/cps_vawg_report_2016.pdf
- (³³) <https://www.transatlantic-lawyer.com/2016/09/france-the-new-digital-law-is-adopted/>
- (³⁴) <https://www.theguardian.com/technology/2014/may/22/revenge-porn-victims-boost-german-court-ruling>
- (³⁵) <https://www.beds.ac.uk/research-ref/irac/nccr>
- (³⁶) Maple, C., Shart, E., Brown, A. (2011). *Cyber stalking in the United Kingdom: An Analysis of the ECHO Pilot Survey*. Πανεπιστήμιο του Bedfordshire. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.beds.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0003/83109/ECHO_Pilot_Final.pdf
- (³⁷) Δελτίου Τύπου της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου (2015). Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.gov.uk/government/news/hundreds-of-victims-of-revenge-porn-seek-support-from-helpline>
- (³⁸) Έκθεση του Γραφείου του Υπάτου Αρμοστή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου σχετικά με τους τρόπους γεφύρωσης του ψηφιακού χάσματος λόγω φύλου από τη σκοπιά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων — απάντηση από τη Σλοβενία. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/WRGS/GenderDigital/SLOVENIA.docx>
- (³⁹) https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/cybercrime_en

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) είναι το κέντρο γνώσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα θέματα ισότητας των φύλων. Στηρίζει τις/τους υπεύθυνες/-ους για τη χάραξη πολιτικής και όλα τα αρμόδια θεσμικά όργανα στις προσπάθειές τους να γίνει η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών πραγματικότητα για όλες τις Ευρωπαϊκές και όλους τους Ευρωπαίους, παρέχοντας εξειδικευμένη γνώση, καθώς και αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα σε θέματα ισότητας των φύλων στην Ευρώπη.

© Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, 2017.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή υπό την προϋπόθεση ότι αναφέρεται η πηγή.

